

Svenska kraftnät

Handläggare: Daniel Liljeberg,
samhällspolitisk chef

Yttrande över regeringsuppdrag till Svenska Kraftnät om hur elprisstöd ska utformas

Brister i den gångna vinterns modell

Under den gångna vintern valde regeringen att införa en elpriskompensation som började vid en förbrukning om 700 kWh och upphörde vid en förbrukning på 2000 kWh per månad. Som mest kunde stödet uppgå till 2000 kr per månad för månaderna dec 2021-feb 2022 vilket alltså skedde vid en förbrukning av 2000 kWh.

För mars månad 2022 gällde att stöd kunde betalas ut från och med en förbrukning av 400 kWh; själva stödet var dock lägre för denna månad.

Även om stödet utgjorde en lättnad för många var det felaktigt utformat.

- Stödet var helt kopplat till förbrukning och helt frikopplat från det faktiska elpris hushåll och företag betalade. Det fick till följd att stödet tidvis var mycket högt som andel av ett hushålls elkostnader i elområde 1 och 2 medan det var lågt i förhållande till elkostnaderna för hushåll i elområde 3 och 4.
- Stödet betalades ut av elnätsbolagen från och med april 2022 men många utbetalningar skedde långt senare. För hushåll med ansträngd ekonomi är det av stor betydelse att stödet kan betalas ut så nära det datum som elfakturan ska betalas som möjligt. Helst ska stödet finnas från början så att det fulla elpriset aldrig drabbar hushållet.

Villaägarnas förslag för kommande modell

Förbundet kan inte bedöma hur långt Svenska Kraftnäts intäkter från överbelastning i transmissionsnätet (flaskhalsintäkterna) räcker för att kompensera hushåll och företag samtidigt som nödvändig utbyggnad av elnätet inte får äventyras.

Principen för stödet bör dock efterlikna den norska statens stöd till norska hushåll. Från den 1 september 2022 ersätter den norska staten hushållen med 90 procent av elpriset när det överstiger 70 öre per kWh.

En modell som är knuten till det faktiska elpriset gör att stödet träffar hushåll som faktiskt har de höga kostnaderna vilket förra vinterns svenska modell inte alltid gjorde.

Genom att ha ett prisgolv säkerställs att skattebetalarna inte ger stöd åt hushåll som inte betalar ett högt elpris.

Förbundet anser därutöver att elpriskompensationen kan ha flera trappsteg. Modellen skulle exempelvis kunna vara utformad så här:

Elspotpris	Kompensation %
0-80 öre	0
81-120 öre	60
121-200 öre	80
201- öre	90

Det centrala för Villaägarnas Riksförbund på kort sikt är att de riktigt höga elräkningarna reduceras. För det krävs att modellen är uthållig och generös vid höga elpriser. Ovanstående beloppsgränser och stödnivåer är inte Villaägarnas specifika krav utan illustrerar principen för hur förbundet anser att stödet ska vara utformat. Om flaskhalsintäkterna "räcker längre" bör beloppsgränsernas sänkas och vice versa.

Förbundet tror inte att hushållen konsumerar mer el än man faktiskt behöver för basala behov. Ett generöst stöd vid höga elpriser kommer inte att öka konsumtionen nämnvärt. Men för att ändå säkerställa att hushållen är återhållsamma bör det finnas en självkostnad som minskar i takt med att elpriset ökar.

Slutligen anser Villaägarna att det är av central betydelse att stödet kan utformas så att det helt administreras av Svenska Kraftnät och elhandelsbolagen så att elprisstödet är avräknat på hushållets elfaktura.

Det skulle kraftigt minska hushållens oro inför kommande vinter om man vet att det kommer ett elprisstöd och att man inte måste "finansiera" detta elprisstöd under ett antal veckor eller månader. Om elprisstödet betalas ut till hushållen senare uppstår onödiga transaktionskostnader för kortsiktiga lån etc. vilket drabbar de hushåll mest som inte har ekonomiska buffertar.

Villaägarnas Riksförbund

Kenneth Kanckos
Förbundsdirektör